

Luteranci.

Historičen roman. Spisal A. Kodar.

(Dalja)

Za Avničem je stopil na oder za tožencev cerkljanski župnik Svab. Poznal se je na prvi pogled sivolasemu možu, da ga je prestrašila osoda mladega znanca; kajti s tresočim in komaj umljivim glasom se je trudil dokazati, da ga je le zavist in osobno sovraštvo pripeljalo na ta smrtni oder, pa da on ni nikdar obdeval s temi novoverci, ki so mu gnus pomilovanja vredni, zapeljani ljudje!

Dalje ni govoril; kajti takov hrup je nastal pri zadnjih besedah, da bi bil največji trud, nadaljevati opravičenje, brez uspeha. In med tem hropom in šumom storila je zločinska roka nenadoma kome sodbje župnik Svabo. Izmed množice je priletel tezek kamen, ki je zadel nesrečnega moža tako na čelo, da se je hipoma zgrudil na tla in ondi brez nekaj trenutkov dušo izdihnil.

Poslednja dogodka bi bila nedvomno krvav boj in pretep prouzročila med poslušalci, ker je mnogo izmed njih zagovarjalo med seboj Svabo, ko bi ne bila komisija hipoma končala sodbje in se urno vrnila v grad k tajnemu posvetovanju, kaj je učiniti, da se pomiri razneto ljudstvo.

Med tem ko se je vršila javna sodba na planjavi pod Strmolskim gradom in je vse tja hitelo, kar je moglo hoditi, pritihovali je na grajsko dvorišče možak v obleki navadnih grajskih hlapev in od tod v stanovanje baronice Lavre. Ondi jej je skrivaje naznanil Knafeljev pozdrav in pa pristavil njegovo prošnjo, naj reši, če je mogoče, nesrečnega Avniča, kakor je oprostila njega, pa da naj čaka in potrpi, dokler ne pride on sam tudi po njo, ker mu ni več živeti brez nje.

Vesela je bila grajska hči teh poročil, da se jej je povrnila za nekaj časa njena prejšnja rudečica v obraz. In ko je čula, da upa Knafelj kmalo ozdraveti ter jo odvesti seboj, bila bi najrajši v zahvalo objela njegovega poslanca in rešitelja, kamniškega čevljarja Kriškarija, ki jej je v smrtni nevarnosti prinesel to radostno novice. Stopraj vračajoča se komisija ločila je Lavro od njenega tajnega poročitelja.

Dolga in viharna bila je ša potem sodna seja v Strmolskem gradu. Razpravljalo se je tu natančno, kako postopati dalje proti razširjanju luteranstva in v prvi vrsti proti njegovemu glavnemu oznanjevalcu Knafelju, kateri se vselaj po čudovitem potu umakne pravici.

In pri tej priložnosti je tudi korar Hren javno izrekel grajskemu, da ima povelje preiskovati, ali je resnica, da je imela njegova jedina hči pregrešno znanje z onim človekom ter mu pomagala k begu, ko je gosposka v noči napravila lov na-nj.

Prestrašil se je sivolasi stavec te strašne tožbe; kajti sam je sumil o tej nesrečni ljubici, kateri je prišel še le v onej noči na sled, ko je našel svojo hčer proti jutru nezavestno na pragu in na straži upijanega stražnika.

Da bi dokazal nedolžnost svojega otroka, ki bi zapadel sicer enakej kazni kot baš obsojeni Avnič, dejal je slesovno: "Kdor mi dokaže le najmanjšo krivdo moje hčere pri Knafeljevem begu, istemu prepuščam popolno pravico, da postopa z njo kot z javno krivoverko in prešestnico, ki zasluži, da se takoj usmrti."

Nihče ni ugovarjal prepričevalnim grajskakovim besedam, le sklenilo se je, da se izvrši drugo jutro ob solnčnem vzhodu smrtna sodba nad Avničem in da je grajsček sam odgovoren, ako ubegne obsojence njegovemu mojstru.

Sedemnajsto poglavje. Odbije ura polnoči, Po starem gradu vse že spi; Hči knezova le še ne spi, Pri nji še svetla luč gori. Narodna.

Stopraj pozna noč je umirila živahno življenje v Strmolu. Le ob gozdu na višini proti iztoku čula se je hoja potem in šum ter trkanje s kladivi in tesanje; kajti ondi so postavljali grajski hlapec vislice za obsojenega Avniča. In ko so se vrnoli smeje in razgovarjajoč tudi polednji, bila je na grajskem dvorišču jedina živa stvar stražnik, ki je ob oknu podzemeljske ječe gori in dol hodil. Teško okovano helebardo položal je z rame na ramo, po mesečni senici na zidu pa zaznamoval in računil, koliko časa mu še stražiti, da ga odreši drug tovariš.

s smrtjo, če uide jetnik. Povrh pa je še bil grajsček sinoči slabe volje. Čuli so ga, kako je grozil jedinej hčeri, in voz je bil že na dvorišču pripravljen, ki jo odpelje jutro na vse zgodaj nekam daleč, in nihče ne ve, kako dolgo proč.

Ob jedneji po polnoči zamenjavala se je v tretje straža. Mladega in kolikor se je moglo v mesečini soditi, lepo rastenega hlapec pripeljal je sam grajsček tja. Zabičeval mu je enako njegovim prednikom čuvajeve dolžnosti, menec, da je proti jutru najbolj nevaren čas, ker tedaj rad zaspanec posili človeka in slabost mu jemlje bedenje.

Govoril ni novi stražnik, a stal je kakor stena pred grajsčekom, kakor da bi hotel reči: "Postava kaže dovolj, da sem zanesljiv in na pravem mestu." Vendar grajsček ni bil enakih mislij. Premalo mu je imponirala mlada stražnikova postava; po hoji iz po noči orožja sodil je, da potrebuje lepi mladič največje kontrole.

Zaradi tega je odšel sicer grajsček po navadnem potu v grad, a po nasprotni strani se je zopet tiho in skrivaje vrnil ter se skrivil za ogrom, tako da je mogel natančno opazovati mladega stražnika. Dolgo časa je slozel ondi grajsček in žal mu je že skoro tega bilo. Hotel se je že vrniti; kajti ponosno korakajoč ob zidu gori in dol, zrl je neprenehoma stražnik v omreženo lino. A baš ko je mislil oditi, zapazil je, da je postal hlapec, poslušal potem in se oziral, ali ga nihče ne vidi. In ko je bilo mirno vse, prislouil je k zidu orožje, potem legel na treh in skozi omreženo okno tri pota zapored polglasno zaklical: "Avnič, pripravi se, jaz te rešim!"

Takoj potem je stražnik izginol v gradu in hitel po stopnicah k vratom podzemeljske ječe. Lastnim očem ni veroval grajsček, ko je gledal nezvestobo svojega hlapec. V jezi zgrabi takoj hlapečevu helebardo ob zidu in steče za njim v grad. Kmalo potem pa se je čul krik in nemir, ki je vzdramil grajsko družino. Grajsček sam je vlekel mladega stražnika za lase v dvorano k sodbi za njegovo nezvestobo. Viharna je morala biti ta sodba in zastoj vse opravičevanje; kajti čulo se je na dvorišču, kako divja grajsček v dvorani. A hipoma utihne nemir.

Hlapec pa, ki so pri zaklenjenih durih poslušali skrivno sodbo svojega videznega tovariša, razumeli niso družega, kot besede: "Res je toraj, da si zapeljana tudi ti in da si rešila Knafelja ter hotela oprostiti še obsojenega tovariša!"

Jok, nežen in mil, odgovarjal je tem klicem. Po njem so spoznali hlapeci grajsko hčer Lavro v podobi zasačenega mladega stražnika.

Kake tri ure pozneje, ko se je jelo komaj ruditi na vzhodu nebo, nastane zopet šum in tekanje po gradu. Kmalo se odpre grajska ječa, in oboroženi hlapeci sprejmo v svojo sredo mladega Avniča. Dva jezdeca v črnih plaščih nad oklepi in s zaprtima vizirjema jezdit v prvi vrsti in poleg obsojenca krvnik z golim mečem, opravljen v rudečo obleko. Žalostna je bila ta procesija, ki se je vila iz grajskega dvorišča na višino ob gozdu. Obstala pa je ondi, kjer je bil hrastov hlovd v zemljo postavljen.

A v istem času je stala na grajskem dvorišču naprežena kočija. Mlada gospiča Lavra pride v objokanimi očmi poleg grajsčeka iz gradu in se vseh v pripravljeni voz. Ko je zavila potem kočija iz grajskega ozemlja na cesto, ki je vodila proti vzhodu, ozre se še enkrat ženski obraz iz kočije na grajsko višino, a ondi vidi na veliko svojo žalost, da je že Avniča zadela — smrtna kazen!

(Dalje prihodnjič.)

Nad 30 let se je obnašal Dr. RICHTERJEV SVETOVNI, Prenovaljeni "SIDRO" Pain Expeller kot najboljši lek zoper REUMATIZEM, POKOSTNICO, PODAGRO itd. in razne reumatične neprilike. F. A. Richter & Co. 215 Pearl Street, New York.

Lepo urejena SLOVENSKA GOSTILNA v Ely, Minn., v kateri vedno točim izvrstno pivo, fine vina in whiskey, prodajam tudi domače in importirane smodke. Dalje natančnejšim rojakom, da pošljem denarje v stare domovine in sem v zvezi s g. Fr. Sakserjem v New Yorku; rojake tudi rad postrežem v družni sadevah glede vodnjih listkov, posebno ako kdo želi koga sem vseliti, ali potuje v stare domovine. Z veseljem vam pošljem IVAN GOVŽE.

BENZIGER BROTHERS, NEW YORK, N. Y., CINCINNATI, OHIO, CHICAGO, ILL., 36-38 BARCLAY STREET. 343 MAIN STREET. 211-213 MADISON AVE. POZOR, SLOVANSKA KATOLIŠKA DRUŠTVA! Izdelovalci banderov, društvenih zastav, znakov in regalij po naročilih. Vsako naročilo se izvršuje pod osebnim nadzorstvom tvrdke. Na zahtevo pošljemo vzorce naših znakov, prevzamemo tudi načrte in risanje raznovrstnih zastav in bander. Vedno v zalogi ZLATI in SREBRNI ZNAKI z iglastim ali gumbičnim privescikom. Pišite po katalog in ceno, predno se drugim obračate. Odgovorili vam bomo v slovenskem jeziku. Dopisoval vam bo rojak G. Lupša.

Niže podpisana priporočam potujočim Slovincem in Hrvatom svoj... SALOON 107-409 Greenwich Street, NEW YORK. v katerem točim vedno pivo, doma pečrana in importirana vina, fine likerje ter prodajam izvrstne smodke... Imam vedno pripravljen dober prizrizek. Potujoči Slovenci in Hrvati dobje... stanovanje in hrano proti niski ceni. Postržba solidna... FRIDA VON KROGE 107-109 Greenwich Street, New York.

JOHN KRACKER 1199 St. Clair St., Cleveland, O.

MISSOURI PACIFIC RAILWAY. Priporočam rojakom sveja izvrstna VINA, ktera v kakevosti nadkriljuje vsa druga ameriška vina. Rudeče vine (Concord) prodajam po 60c galone; bele vine (Catawba) po 70c galone. NAJMANJŠE NAROČILO ZA VINO JE 50 GALON. BRINJEVEC, za kterega sem importiral brinje iz Kranjskega, valja 12 steklenic \$15.00. Brinjec je najbolje vrste, ker je žgano na isti način, kakor doma na Kranjskem. NAROČAM JE PRILožITI DENAR. Za obila naročila se priporočam JOHN KRACKER 1199 St. Clair St., Cleveland, O. Telefon št. 59.

GEORGE L. BROZICH, slovenski notar, Ely, Minnesota, se priporočam Slovincem v Ely in okolici za izvrševanje raznega notarskega posla, bodisi za Ameriko ali staro domovino. Izdelujem vsake vrste prepisna pisma, poročstva (bonde), polinomoti (Vollmacht) in vse druge v to stroko spadajoča dela. Oskrbujem tudi zavarovalnino proti ognju ali na življenje v najboljših ameriških in inozemskih družbah. Vsa pojasnila dajem rojakom drage volje na zahtevo.

Math. Grahek, 1201-1203 Cor. Main in Santa Fe Ave., PUEBLO, COLO. priporočam slovenskemu in hrvatskemu občinstvu svojo veliko zalogo možkih obk in obuval vsake vrste, kakor tudi svojo bogato zalogo grocerijskega blaga in železnine; v zalogi ima tudi Triacerjevo grenko vino. Pošljim denarje in stare domovine najceneje in najhitreje ter sem v zvezi z gosp. Fr. Sakserjem v New Yorku. Za obilen obisk se priporočam MATH. GRAHEK, lastnik.

RABI telefon kadar despeš na kako postajo v New York in me veš kake pritli k Fr. SAKSERJU. Pokličti številko 3795 Cortland in govori slovensko.

Compagnie Generale Transatlantique. Francoska parobrodna družba. DIREKTA ČRTA DO HAVRE-PARIS-SVICO-INNSBRUK LJUBLJANA. POŠTNI PARNIKI SO: La Lorraine, La Savoie, La Touraine, La Bretagne, La Champagne, La Gascogne. Parniki odpljujejo od sedaj naprej vedno ob četrtkih ob 10. uri dopoldne. Parniki odpljujejo iz pristanišča št. 42 North River, ob Morton Street: La Champagne, La Gascogne, La Touraine, La Lorraine, La Bretagne, La Savoie. Parniki z zvezdo zaznamovani imajo po dva vijaka. Glavna agencija: 32 BROADWAY, NEW YORK.

HOLLAND-AMERICA LINE (HOLLAND-AMERIŠKA ČRTA) vozi kraljevo nizozemsko in pošto Zedinjenih držav med NEW YORKOM in ROTTERDAMOM preko Boulogne-sur-Mer. NOORDAM, RYNDAM, ROTSDAM, STATENDAM, ROTTERDAM. Najceneja vožnja do ali od vseh krajev južne Avstrije. Radi cene glej na posebej objavljenih listinah. Parobrodna črta ima svoje pisarne v mestih: DUNAJ, I. Kolowratring 10. INOMOST, 3 Rudolfstrasse. TRST, St. 7 Prosta luka. BRNO, 21 Krona. Parniki odpljujejo: Iz ROTTERDAMA vsak četrtek in iz NEW YORKA vsako sredo ob 10. uri jutraj. HOLLAND-AMERICA LINE, 39 Broadway, NEW YORK. 90-2 Dearborn St., CHICAGO, ILL.

RED STAR LINE (Prekonerska parobrodna družba „Rudeča zvezda“) posreduje redno vožnjo s poštnimi parniki med New Yorkom in Antwerpenom, Philadelphia in Antwerpenom. Prevažata potnike s sledečimi poštnimi parniki: WADERLAND dva vjaka 12760 ton. ZEELAND 11905 ton. FINNLAND 12760 ton. Pri cenah za medkrovje so vpoštete vse potrebščine, dobre hrana, najboljša postrežba. Pot čez Antwerpen je jedna najkrajših in najprijetnejših za potnike iz ali v Avstrijo: na Kranjsko, Stajersko, Koroško, Primorje, Hrvaško, Dalmacijo in druge dele Avstrije. Iz NEW YORKA odpljujejo parniki vsako soboto ob 10. uri dopoldne od pomola št. 14 ob vzhodu Fulton Street. — Iz PHILADELPHIJE vsako sredo od pomola ob vzhodu Washington St. Glede vprašanj ali kupovanja voznjih listkov se je obrniti na: Office, 9 Broadway, New York City. 90-96 Dearborn Street, CHICAGO. Century Building, SAINT LOUIS, 21 Post Street, SAN FRANCISCO, — ali na njene zastopnike.